

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Brzesko 2022

Zamawiający:

Gmina Brzesko
ul. Bartosza Głowackiego 51
32-800 Brzesko

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej
– Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

Spis treści

Spis treści.....	3
1. Wprowadzenie.....	4
2. Strategia Rozwoju Gminy jako instrument prowadzenia polityki rozwoju	8
3. Wnioski z diagnozy.....	9
4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	23
5. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	38
6. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	38
7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy	39
8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....	45
9. Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030 wraz z zakresem planowanych działań	52
10. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań	52
11. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	54
12. Ramy finansowe i źródła finansowania	58
Spis tabel, rysunków i wykresów	66

1. Wprowadzenie

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Brzesko, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

Na podstawie wniosków z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022,
- Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Brzesko z dokumentami wyższego rzędu.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Brzesko wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Brzesko zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Brzesko, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022

Program przyjęty został uchwałą nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r.

Celem głównym Programu jest: Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami.

Powyższy cel realizowany będzie przez trzy następujące cele szczegółowe:

1. Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego.
2. Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.
3. Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Jeden z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Brzesko brzmi: Rozwinięte usługi społeczne i dostępność kultury, w ramach którego wyznaczone zostały takie kierunki działań jak: ochrona dziedzictwa kulturowego oraz poszerzenie oferty kulturalnej. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Strategia przyjęta została uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

Sformułowany w Strategii cel główny brzmi: Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym.

Realizowany on będzie poprzez następujące cele szczegółowe w ramach podanych obszarów:

- Obszar Małopolskie; Cel szczegółowy: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie,
- Obszar Gospodarka; Cel szczegółowy: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka,
- Obszar Klimat i środowisko; Cel szczegółowy: Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej,
- Obszar Zarządzanie strategiczne rozwojem; Cel szczegółowy: System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030,
- Obszar Rozwój zrównoważony terytorialnie; Cel szczegółowy: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa małopolskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjęty został uchwałą nr XLVII/732/18/2018 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa należy, obok Strategii Rozwoju Regionu i związanych z nią strategii sektorowych oraz programów operacyjnych, do kluczowych narzędzi zarządzania rozwojem. Jego funkcją jest programowanie terytorialnego

wymiaru polityki rozwoju regionu samorządu województwa, czyli ustalanie jakie cele, jakie programy i w jaki sposób będą realizowane na jego poszczególnych terytoriach.

Celem rozwoju przestrzennego dla małopolski jest utrzymanie, a w pewnych elementach nawet poprawienie stanu środowiska i podniesienie jakości krajobrazu i zasobów kultury, przy zapewnieniu warunków do stabilnego wzrostu gospodarczego i podniesienia standardów jakości życia mieszkańców drogą bardziej efektywnej gospodarki przestrzennej.

Przy wyznaczaniu ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie uwzględnione zostały kierunki rozwoju polityki przestrzennej województwa. Wobec powyższego oba dokumenty są ze sobą spójne.

2. Strategia Rozwoju Gminy jako instrument prowadzenia polityki rozwoju

Zgodnie z art. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2021 poz. 1057) przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

Natomiast zgodnie z art. 4 ust. 1 politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz polityk publicznych. Służą one jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju,

Najważniejszymi rolami opracowania i aktualizacji strategii rozwoju jest:

- zabezpieczenie ciągłości kierunku rozwoju gminy w przypadku ciągłych zmian jej uwarunkowań rozwoju (m.in. demograficznych, społecznych, gospodarczych, technologicznych, prawnych, instytucjonalnych, politycznych, przestrzennych czy środowiskowych),
- przeciwdziałanie konkretnym barierom, które uznane zostaną za uniemożliwiające trwałą i zrównoważony rozwój gminy w kolejnych latach,
- dążenie władz samorządowych do uzyskania potwierdzenia obranych kierunków rozwoju przez mieszkańców,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zaplanowanych przedsięwzięć, w momencie niewystarczających sumy środków własnych gminy,
- angażowanie społeczności lokalnej w proces zarządzania strategicznego w celu pobudzenia mieszkańców do brania odpowiedzialności za rozwój gminy.

3. Wnioski z diagnozy

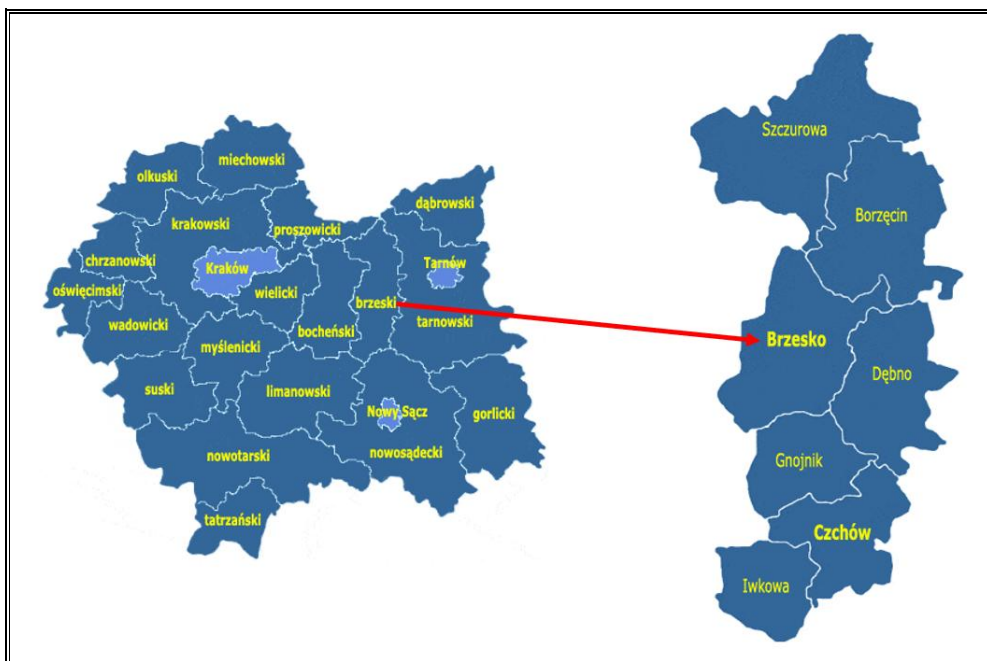
Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej gminy Brzesko i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Brzesko na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

Położenie geograficzne i komunikacyjne

Gmina Brzesko jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa małopolskiego, w powiecie brzeskim, w odległości około 60 km na wschód od Krakowa. Położona jest nad rzeką Uszvicą i potokiem Uszewką, stanowiących prawobrzeżne dopływy Wisły. Siedzibą władz Gminy jest miasto Brzesko, w którym mieszczą się również władze powiatu brzeskiego. W granicach administracyjnych Gminy znajduje się miasto Brzesko oraz 9 sołectw.

Rysunek 1. Położenie gminy Brzesko na tle województwa małopolskiego i powiatu brzeskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Według podziału fizycznogeograficznego Polski obszar gminy Brzesko położony jest na terytorium dwóch makroregionów fizyczno-geograficznych tj. Kotliny Sandomierskiej oraz Pogórza Zachodniobeskidzkiego. W ich obszarze odznaczają się mniejsze jednostki –

mezoregiony. Do mezoregionów, w których obszarze położony jest teren gminy, należy obejmujące północną część gminy Podgórze Bocheńskie oraz zlokalizowane w części południowej Pogórze Wiśnickie.

Układ drogowy na terenie gminy Brzesko tworzą:

- autostrada A4, biegnąca z zachodu na wschód przez południową Polskę,
- droga krajowa nr 94, będąca bezpłatną alternatywą dla autostrady A4, która stanowi główny szlak komunikacyjny na terenie gminy,
- droga krajowa nr 75 relacji Kraków – Muszynka (granica ze Słowacją),
- droga wojewódzka nr 768 relacji Brzesko – Jędrzejów,
- drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Ponadto przez obszar gminy przebiega dwutorowa linia kolejowa pasażersko – towarowa nr 91, która łączy Kraków Główny z Przemyślem – Medyką, z przystankami Jasień Brzeski, Brzesko Okocim i Sterkowiec.

Gmina posiada atrakcyjne położenie komunikacyjne, na głównym szlaku pomiędzy Krakowem i aglomeracją katowicką a Tarnowem i Rzeszowem. Podstawowym zagrożeniem jest rosnące natężenie ruchu na powyższych drogach.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonego w ramach diagnozy strategicznej badania ankietowego wśród mieszkańców, sąsiedztwo autostrady A4, brak nadmiernego ruchu drogowego, brak korków drogowych oraz dobre połączenie z sąsiednimi aglomeracjami (krakowską i tarnowską), wskazano jako czynniki wpływające na zadowolenie z poziomu życia w gminie.

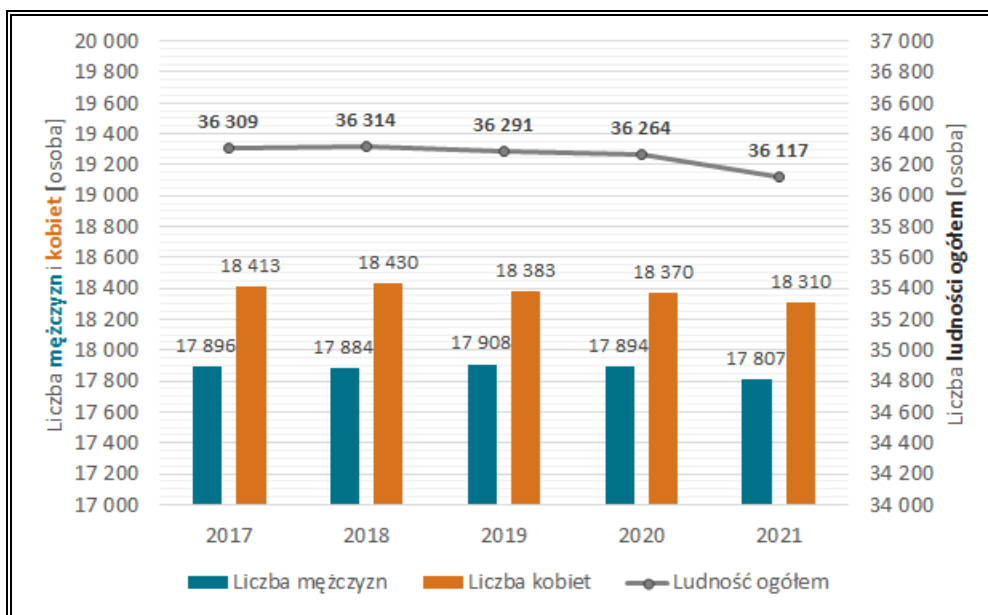
Natomiast, do najistotniejszych problemów na terenie gminy w zakresie komunikacji, zaliczono: zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej (zły stan części dróg, brak chodników na obszarach wiejskich, niewystarczająca sieć ścieżek rowerowych).

Procesy Demograficzne

Z punktu widzenia rozpatrywania przyszłych działań i kierunków rozwoju istotne jest rozważenie sytuacji występujących w poszczególnych grupach wiekowych ludności gminy.

Przeprowadzona diagnoza wykazała spadek liczby mieszkańców w ciągu ostatnich lat. Ogólna liczba ludności w okresie 2017-2021 zmniejszyła się o 0,53%. Wpływ na taką sytuację miał m.in. spadający przyrost naturalny i ujemne saldo migracji.

Wykres 1. Liczba ludności (według płci) gminy Brzesko w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
 W roku 2021 na terenie gminy Brzesko największa liczba osób znajdowała się w przedziale wiekowym 35-39 i wyniosła 2 949 osób. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 40-44 (2 893 osoby).

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2017-2021 odnotowano:

- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym o 1,67%,
- spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym o 3,27%,
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 9,80%.

Sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości ma cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa, co jest niekorzystnym zjawiskiem. Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowała zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką i potrzebami osób starszych.

Gospodarka

Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy zwiększyła się o 21,68%.

Dominującą sekcją PKD, w której działają podmioty gospodarcze w sektorze prywatnym, według danych z 2021 roku, jest sekcja F (budownictwo) – 864 podmioty. Kolejną sekcją, wyróżniającą się w strukturze działalności gospodarczej na terenie gminy pod względem liczby podmiotów jest sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów

samochodowych, włączając motocykle) – 791 podmiotów. W sektorze publicznym dominuje sekcja P (edukacja) – 7 podmiotów.

Na terenie gminy zlokalizowane są należące do prywatnego właściciela tereny inwestycyjne o powierzchni 34,57 ha w ramach Krakowskiego Parku Technologicznego położone przy wschodniej granicy miasta oraz Strefa Aktywności Gospodarczej w obrębie Mokrzyska - Bucze. Obecnie jednym z większych problemów jest brak odpowiednich dróg dojazdowych łączących obszary stref z głównymi drogami komunikacyjnymi tj. m.in. autostrady A4, drogi krajowej nr 75 i drogi krajowej nr 94.

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Brzesku, ze względu na brak atrakcyjnych miejsc pracy, mieszkańcy gminy emigrują za granicę w poszukiwaniu pracy.

Wskaźniki aktywności gospodarczej na terenie gminy w latach 2017-2021 przyjmowały w większości wartości niższe niż średnie wartości dla powiatu brzeskiego, województwa małopolskiego i kraju.

W ciągu ostatnich 5 lat na obszarze gminy odnotowano spadek bezrobocia, który dotyczył wszystkich grup wiekowych wśród osób bezrobotnych. Ogólna liczba osób bezrobotnych, w podanych latach, zmniejszyła się o 25,80%.

Do najistotniejszych problemów na terenie gminy, jakie zostały zdiagnozowane podczas ankietyzacji mieszkańców w zakresie gospodarki, zaliczono: brak atrakcyjnych miejsc pracy. Natomiast do czynników, które mogą stać się szansą dla rozwoju gminy, wskazano wsparcie przedsiębiorców i wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych.

Mieszkalnictwo

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy i związany z nim wzrost liczby izb oraz powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o korzystnym rozwoju gminy Brzesko pod względem mieszkalnictwa.

Środowisko przyrodnicze

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2021 r. wynosiła 1 830,92 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 17,7%, co jest wartością niższą od średniej wartości dla województwa małopolskiego (28,6%) i kraju (29,60%).

Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów chronionych.

Główne kompleksy leśne zlokalizowane są w sołectwach Szczepanów, Okocim i Jasień. Głównymi gatunkami lasotwórczymi są m.in. sosny, dęby, buki, brzozy, graby i olchy.

Mniejsze zagajniki występują na stromych zboczach w sołectwie Poręba Spytkowska i Okocim oraz wzdłuż cieków wodnych. W północnej i południowej części gminy pozostały także półnaturalne zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe. Do najcenniejszych zbiorowisk nieleśnych należą, rosnące na nasłonecznionych stokach i odsłoniętym szczycie Góry Bocheniec, murawy ksenotermiczne z klasy *Festuco-Brometea*. Z najciekawszych roślin rosnących na obszarze gminy wymienić można takie gatunki jak m.in. orlik pospolity, róża francuska, turzyca, a przede wszystkim objęty ochroną gatunkową dziewięciśń bezłodygowy.²

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy znajdują się:

- Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wschodniego Pogórza Wiśnickiego,
- użytek ekologiczny „Jasień”,
- 32 pomniki przyrody.

Ponadto przez północny obszar gminy przebiega korytarz ekologiczny o randze krajowej: Dolina Wisły – Pogórze Wiśnickie (KPd-12A). Na tutejszym obszarze występują również mniejsze, lokalne korytarze.

Pod względem hydrologicznym gmina Brzeska położona jest w prawobrzeżnej zlewni rzeki Wisły, stanowiącej region wodny Górnej Wisły. Największymi ciekami przepływającym przez gminę są Uszwica, która odwadnia południową, centralną i północno-wschodnią część gminy oraz Uszewka, odwadniająca część północno-zachodnią. Do pozostałych cieków należą pomniejsze strumienie i kanały. Na obszarze gminy nie występują większe zbiorniki wodne. Znajdują się tutaj za to mniejsze jeziora i stawy.

Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, których zlewnie znajdują się na terenie gminy Brzesko:

- RW2000122139669 – Uszwica do Niedźwiedzia,
- RW200016213944 – Gróbka do Potoku Okulickiego,
- RW2000172139489 – Uszewka,
- RW200019213969 – Uszwica od Niedźwiedzia do ujścia.

Ocena stanu wód wykazała, że jednolite części wód powierzchniowych, w których obszarze leży gmina Brzesko, dla których określono ocenę stanu, odznaczają się złym stanem wód.³

² Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Brzesko na lata 2020 -2023 z perspektywą na lata 2024-2027 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

³ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Monitoring jakości wód powierzchniowych

Na obszarze gminy obecnie obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016-2021 (aPGW), którego okres obowiązywania został wydłużony do 22 grudnia 2022 r., zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2368). Ponadto w chwili sporządzania niniejszego Dokumentu przygotowywany jest projekt aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze Wisły, który będzie obowiązywać w latach 2022-2027. Znajdują się w nim działania dla gminy zmierzające do poprawy stanu wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Oslony Kraju na terenie gminy Brzesko występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Uszwica od miejscowości Jadowniki w dół rzeki. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Na pozostałym obszarze nie zostały ustalone mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, co nie wyklucza występowania obszarów zagrożenia powodziowego na tych terenach. Z punktu widzenia właściwego planowania przestrzennego oraz interesów gminy w zakresie bezpieczeństwa realizowanych inwestycji (zarówno gminnych jak i pozostałych) wskazane byłoby, aby zgodnie z art. 171 ust. 1 prawa wodnego Wody Polskie opracowały takie mapy dla pozostałej części gminy.

Według podziału Polski na 172 jednolite części wód podziemnych (JCWPd) teren gminy leży na obszarze jednolitej części wód podziemnych nr 149 (PLGW2000149).

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 49. Na obszarze gminy zlokalizowany jest także punkt monitoringu wód podziemnych nr 7514, w którym stwierdzona została II klasa końcowa jakości wody (dobry stan wód).⁴

Najbliższym Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych jest położony w odległości około 10 km w kierunku południowo-wschodnim od granic gminy zbiornik Dolina rzeki Dunajec (Zakliczyn) – nr 435 o powierzchni 45 km².

Na obszarze gminy dostawą wody dla mieszkańców zajmuje się RPWiK w Brzesku Sp. z o.o. z siedzibą w Brzesku przy ul. Solskiego 13. Dostarcza ono wodę z ujęcia typu

⁴ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Monitoring jakości wód podziemnych

brzegowego w Łukanowicach na rzece Dunajec, odległego od Brzeska o około 27 km, którego dobowa zdolność produkcyjna wynosi 11 200 m³/dobę.

Zgodnie z danymi wewnętrznego monitoringu jakości wody wykonywanego regularnie przez RPWiK w Brzesku Sp. z o.o., stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia.

Sieć kanalizacyjna na terenie gminy nie jest dostatecznie rozwinięta. Zdecydowanie większy procent budynków korzysta z instalacji wodociągowej niż z kanalizacyjnej. Spowodowane jest to między innymi rozproszeniem zabudowy na obszarze wiejskim. Istotny jest w miarę możliwości rozwój sieci kanalizacyjnej, co wpływa na zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców i podnosi poziom ich życia.

Na obszarze gminy występuje zanieczyszczenie powietrza, zły stan wód powierzchniowych oraz niska lesistość. Pozytywnym aspektem jest natomiast dobry stan części wód podziemnych oraz realizowane inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego, w tym działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3

Dostępność usług edukacyjnych i opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy Brzesko zapewniają: 4 żłobki i 1 klub dziecięcy, 22 przedszkola, w tym 11 prowadzonych przez Gminę, 10 szkół podstawowych oraz 6 szkół ponadpodstawowych.

Każda ze szkół zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatej oferty dydaktycznej. Baza dydaktyczna szkół jest systematycznie uzupełniana o nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i inne narzędzia do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Na przestrzeni lat 2017-2020 dla szkół podstawowych z obszaru gminy współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie poniżej 100%. Skolaryzacja poniżej 100% spowodowana jest tym, że część uczniów uczęszcza do placówek oświatowych poza terenem gminy.

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie gminy Brzesko w roku 2020, 2021 i 2022 w porównaniu z wynikami dla województwa małopolskiego można zauważyć, że średnie wyniki dla gminy były w większości niższe od średnich wyników dla województwa.

W przypadku egzaminu maturalnego większość średnich wyników szkół z obszaru gminy była niższa niż średnia dla województwa małopolskiego.

Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Na terenie gminy zadania z zakresu kultury realizują przede wszystkim Miejski Ośrodek Kultury w Brzesku oraz Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku, które stanowią Regionalne Centrum Kulturalno-Biblioteczne.

Ważną funkcję kulturalną pełnią również jednostki oświatowe oraz świetlice wiejskie (m.in. w Porębie Spytkowskiej, w Jadownikach czy w Mokrzychach), które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz życia kulturalnego na obszarze gminy.

Na terenie gminy działają również różnego rodzaju organizacje i stowarzyszenia pozarządowe, które także prowadzą działania z zakresu zaspokajania kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowania kulturalnej tożsamości tego regionu.

Działaniami polegającymi na upowszechnianiu kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych, zwiększaniu aktywności fizycznej i świadomości społecznej o potrzebie aktywności ruchowej w każdym wieku na terenie gminy Brzesko zajmują się przede wszystkim Brzeski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Brzesku oraz różnego rodzaju stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Gmina posiada potencjał turystyczny, na który składają się walory przyrodniczo-krajobrazowe jej południowego obszaru oraz obiekty zabytkowe, do których zaliczyć można przede wszystkim historyczny układ przestrzenny centrum miasta z zabytkowymi kamienicami, zespół pałacowy Götza i zespół urbanistyczno-architektoniczny Browaru Okocim.

Ponadto przez obszar gminy poprowadzone są również dla miłośników wędrówek szlaki turystyczne m.in. Szlak wokół Brzeska czy Małopolski Szlak Architektury Drewnianej.

Z imprez kulturowych organizowanych na tutejszym obszarze, na uwagę zasługuje Brzesko Okocim Festiwal.

Według badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, w ramach diagnozy, do czynników wpływających na niezadowolenie z poziomu życia w gminie oraz do najistotniejszych problemów należy: niewystarczająca liczba miejsc rekreacyjnych do spędzania wolnego czasu, niska baza gastronomiczna i kulturalna oraz zmniejszająca się ranga centrum miasta z zanikającą funkcją reprezentacyjną. Natomiast do czynników, które mogą stać się szansą dla rozwoju gminy, wskazano rozwój oferty kulturalnej i turystycznej oraz rekreacyjno-wypoczynkowej.

Ochrona zdrowia

Za ochronę zdrowia mieszkańców na terenie gminy odpowiada Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku (szpital powiatowy), w ramach którego działają:

Szpitalny Oddział Ratunkowy, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Oddział Chirurgii Ogólnej, Oddział Chorób Płuc, Oddział Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Kardiologii i Pododdziałem Geriatrii, Oddział Dziecięcy, Oddział Ginekologiczno-Położniczy z Pododdziałem Noworodkowym, Pododdział Noworodkowy, Oddział Rehabilitacji Ogólnoustrojowej z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej oraz Oddział Urologiczny.

Ponadto na obszarze gminy opiekę zdrowotną zapewniają również ośrodki zdrowia oraz inne podmioty lecznicze.

Reasumując, w związku z funkcjonowaniem szpitala powiatowego, ośrodków zdrowia i znacznej liczby aptek, mieszkańcy mają dobry dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej, w porównaniu do pozostałych gmin z terenu powiatu.

Pomoc społeczna

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Brzesko jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Brzesku zlokalizowany przy ul. Adama Mickiewicza 21. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2017-2020 na terenie gminy Brzesko zmniejszyła się o 19,26%, natomiast udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem spadł o 1,4 p. proc. do poziomu 3,5%. Jest to wartość niższa o 0,3 p. proc. od średniej wartości dla powiatu brzeskiego, o 0,2 p. proc. od średniej wartości dla województwa małopolskiego, co jest pozytywnym aspektem.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Brzesko są: bezrobocie, ubóstwo (w obu przypadkach zauważalny jednak jest wyraźny spadek liczby klientów), niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, a także przemoc w rodzinie.⁵

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Brzesko zapewnia policja i straż pożarna. Na tutejszym obszarze swoje zadania wykonuje 7 dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Brzesku, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Brzesku oraz 9 jednostek OSP (w Brzesku, w Buczu, w Jadownikach, w Jasieniu, w Mokrzychach, w Okocimiu, w Porębie Spytkowskiej, w Szczepanowie i w Wokowicach).

W zakresie bezpieczeństwa, zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w podobnych gminach. Ma to wpływ na odbieranie obszaru gminy w opinii publicznej wśród mieszkańców, jako miejsca spokojnego i bezpiecznego.

⁵ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Brzesko na lata 2021-2026

Infrastruktura techniczna

Na obszarze gminy Brzesko funkcjonuje system ciepłowniczy zarządzany przez Miejskie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., który obsługuje budynki usytuowane na terenie miasta. Łączna długość sieci ciepłowniczej w roku 2020 r. wyniosła 12 082 m, natomiast liczba węzłów cieplnych – 64 szt. Stan sieci ciepłej ocenia się jako dobry. Na pozostałym obszarze gminy ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywane są takie paliwa jak węgiel, gaz sieciowy i drewno.⁶

Na terenie gminy funkcjonuje sieć gazowa, której dystrybutorem jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Krakowie. Na tutejszym obszarze znajduje się 13 stacji redukcyjnych, w tym 11 w Brzesku i po jednej w Mokrzkach i w Okocimiu.⁷ Gaz doprowadzony jest do miejscowości Brzesko, Bucze, Jadowniki, Jasień, Mokrzyska, Okocim, Poręba Spytkowska, Sterkowiec, Szczepanów oraz Wokowice.

Stan zaopatrzenia gminy w infrastrukturę kanalizacyjną i wodociągową jest niewystarczający. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest około 55,1% mieszkańców. Pozostali korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Do sieci wodociągowej podłączonych jest natomiast około 82,9% wszystkich mieszkańców.

Gmina Brzesko posiada zadowalający stan sieci energetycznej oraz uporządkowany system gospodarki odpadami. Na jej terenie wykorzystywane są odnawialne źródła energii, głównie energia słoneczna.

Analiza zdolności inwestycyjnej

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, gmina osiągała coraz wyższe dochody. Ich wartość wzrosła o 1376 039 339,25 zł tj. 59,25%, z czego dochody majątkowe wzrosły o 21 249 121,81 zł, a dochody bieżące o 54 790 217,44 zł.

Przez cały okres lat 2017-2021 wypracowywano nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących w gminie.

Polityka przestrzenna

Gmina Brzesko pod względem powierzchni zajmuje obszar 103 km², w tym samo miasto 12 km². Przeważają użytki, które obejmują łącznie 62% powierzchni. Następne w kolejności są lasy i grunty leśne z udziałem 22%. Pozostały obszar stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, wody oraz nieużytki.

⁶ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej wraz z elementami Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Brzesko.

⁷ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Brzesko na lata 2021-2036.

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzesko, które zostało przyjęte uchwałą nr XL/286/98 Rady Miejskiej w Brzesku z dnia 15 czerwca 1998 r. oraz zmienione:

- uchwałą nr XV/99/2015 Rady Miejskiej w Brzesku z dnia 30 września 2015 r.
- uchwałą nr XXI/173/2020 Rady Miejskiej w Brzesku z dnia 29 kwietnia 2020 r.
- uchwałą nr XL/316/2021 Rady Miejskiej w Brzesku z dnia 27 października 2021 r.
- uchwałą nr XLVII/376/2022 Rady Miejskiej w Brzesku z dnia 25 kwietnia 2022 r.

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzesko, na jej terenie możemy wyróżnić trzy obszary wydzielone przestrzennie:

- obszar centralny, obejmujący miasto Brzesko oraz północną część wsi Jadowniki i Jasień, z dominacją funkcji pozarolniczych, w tym: przemysłu, publicznych i komercyjnych usług, budownictwa i transportu, o uzupełniającej roli funkcji rolniczej,
- obszar północny, obejmujący zespół pięciu wsi: Bucze, Mokrzyska, Sterkowiec, Szczepanów i Wokowice, o silnie rozwiniętej funkcji rolnictwa i mieszkalnictwa z niewielkim uzupełnieniem funkcji usługowych oraz Strefą Aktywności Gospodarczej,
- obszar południowy, obejmujący wsie Okocim i Porębę Spytkowską oraz części wsi Jadowniki i Jasień, w których główną funkcją jest rolnictwo z pewnym uzupełnieniem funkcji mieszkaniowej i funkcji usług, głównie socjalnych.

Analiza SWOT

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
• korzystne położenie geograficzne i dostępność szlaków komunikacyjnych, • przebiegająca przez obszar gminy autostrada A4 oraz drogi krajowe nr 94 i 75, • linia kolejowa pasażersko – towarowa nr 91, która łączy Kraków Główny z Przemyślem – Medyką, • występujące walory przyrodnicze, w tym znajdujące się na terenie gminy obszary chronionego krajobrazu, • szlaki turystyczne wiodące przez Gminę i okoliczne tereny, • inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego, • zróżnicowany krajobraz pogórza Karpackiego.	• niska lesistość, • występujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią, • zły stan techniczny części dróg, • wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła.
Szanse	Zagrożenia

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

• pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury drogowej, • wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii prze z indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych, • ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, • promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy.	• ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej, • niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, • degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza), • nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze), • presja urbanizacyjna i turystyczna.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
• spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.	• spadek liczby ludności, • ujemny przyrost naturalny, • ujemne saldo migracji, • rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym.
Szanse	Zagrożenia
• napływ nowych mieszkańców, • urozmaicanie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury, • rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, • utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, • nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, • kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi; • rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia; • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.	• postępujący proces starzenia się społeczeństwa, • migracja społeczeństwa do większych miast, • konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych gminach, • bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, • wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, • zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
- wzrastający wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców oraz liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców, - wzrost liczby podmiotów gospodarczych, - zmniejszający się poziom bezrobocia, - funkcjonowanie Browaru Okocim działającego w grupie piwowarskiej Carlsberg Polska, - funkcjonowanie przedsiębiorstwa Canpack S.A. - wyznaczona na obszarze gminy specjalna strefa ekonomiczna w ramach Krakowskiego Parku Technologicznego.	zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym.
Szanse	Zagrożenia
- możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju turystyki, - budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne, - potencjał rozwojowy związany z wodami geotermalnymi.	- zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej, - wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
- funkcjonowanie sieci gazowej i ciepłowniczej, - wyznaczenie aglomeracji Brzesko w ramach KPOŚK oraz możliwość pozyskiwania środków na inwestycję w tym zakresie, - zadowalający stan sieci elektroenergetycznej, - brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.	- niedostateczny stopień skanalizowania terenu gminy, zwłaszcza obszarów wiejskich, - korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, - niedobory w stanie infrastruktury drogowej.
Szanse	Zagrożenia
- pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej, - powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów, - wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.	- rosnąca produkcja odpadów komunalnych, - rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej, - ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach, - niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
• istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, • funkcjonowanie Regionalnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego, które zapewnia bogatą ofertę kulturalną, • bogate zaplecze sportowo-rekreacyjne, • pozyskiwanie przez Gminę środków pozabudżetowych, • dobrze funkcjonujący system oświaty, • dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej.	• niewystarczający poziom zasobów mieszkaniowych, • niewystarczająca ilość instytucji dla osób starszych i niepełnosprawnych, • niewystarczająca oferta turystyczna.
Szanse	Zagrożenia
• zwiększony ruch turystyczny, • promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury turystycznej • możliwość rozwoju sportu w oparciu o przygotowaną bazę obiektów sportowych, • przebudowa obiektów pod rozwój społeczny, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznych, • wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej.	• rosnące koszty inwestycji, • ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach, • ograniczona dostępność do terenów inwestycyjnych umożliwiających gminie realizację niezbędnych inwestycji, • rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych.

Źródło: Opracowanie własne

4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Wizja i Misja

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W 2030 roku Gmina Brzesko jest miejscem zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej posiadającej dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, atrakcyjnym osiedleńczo i inwestycyjnie z dobrze prosperującą Strefą Aktywności Gospodarczej oraz dbającym o swoje środowisko kulturowe i przyrodnicze.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą misję:

Podnoszenie poziomu życia mieszkańców Gminy Brzesko poprzez zapewnienie wysokiej jakości usług i dogodnych warunków dla przedsiębiorczości oraz dostępu do nowoczesnej infrastruktury technicznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy rozpoznane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

— Zintegrowane społeczeństwo posiadające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych.

Wymiar gospodarczy:

— Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Gminy.

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

— Spójna polityka przestrzenna i dobry stan środowiska.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny
Cele strategiczne		
1. Zintegrowane społeczeństwo posiadające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych	2. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Gminy	3. Spójna polityka przestrzenna i dobry stan środowiska
Cele operacyjne		
1.1. Rozwinięte usługi społeczne i dostępność kultury 1.2. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie 1.3. Rozbudowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna	2.1. Gmina dobrze skanalizowana i zwodociągowana 2.2. Dostępne tereny inwestycyjne oraz przedsiębiorczy mieszkańcy 2.3. Rozwinięte mieszkalnictwo	3.1. Spójność przestrzeni Gminy 3.2. Dobra jakość środowiska przyrodniczego 3.3. Rozwinięta i zapewniająca bezpieczeństwo infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Zintegrowane społeczeństwo posiadające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych:

- Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte usługi społeczne i dostępność kultury,
- Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie,
- Cel operacyjny 1.3. Rozbudowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna.

W ramach pierwszego celu operacyjnego realizowane będą działania z zakresu rozwoju usług społecznych i dostępności kultury polegające przede wszystkim na polepszeniu współpracy z organizacjami pozarządowymi, rozwoju lokalnej społeczności, podnoszeniu jakości edukacji, poszerzaniu oferty kulturalnej oraz ochrony środowiska kulturowego. Planuje się poprawę bazy lokalowej placówek oświatowych, w tym artystycznych, np. poprzez budowę auli widowiskowej, zakup instrumentów muzycznych, organizowanie imprez kulturalnych. Pozwoli to zintegrować lokalną społeczność i zwiększyć jej aktywność w życiu publicznym gminy. Oferta skierowana będzie również w znacznym stopniu do osób młodych, co będzie sprzyjać rozwojowi społeczno-ekonomicznemu, gdyż to młodzi ludzie stanowią siłę napędową współczesnych społeczeństw.

Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny poprzednich pokoleń, a także dorobek czasów współczesnych. Jest to wartość materialna i niematerialna określająca nasze pochodzenie i kulturę. Dziedzictwo

kulturowe jest fundamentem tożsamości danej społeczności, dlatego ważna jest jego ochrona w celu zachowania dorobku dla przyszłych pokoleń. Z tego powodu w ramach pierwszego celu operacyjnego jako jeden z kierunków wyznaczono ochronę dziedzictwa kulturowego, który zakłada poprawę stanu technicznego obiektów zabytkowych, integrację społeczeństwa oraz wzrost świadomości społecznej dotyczącej zachowania dziedzictwa kulturowego.

Kolejnym aspektem jest aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W tym zakresie zaplanowano realizację nowych programów aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych m.in. aktywizację społeczną, zawodową i zdrowotną, rozwój oferty Dziennego Domu „Senior+” w Brzesku, utworzenie dziennej instytucjonalnej opieki dla osób starszych zależnych, niesamodzielnych, chorych lub samotnych, likwidację barier architektonicznych oraz zapewnienie form wsparcia psychologicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi (depresje, lęki, wykluczenie dla dzieci, młodzieży ale również starszych). Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w tym zakresie i powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. Dodatkowo zaplanowano również wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej.

Trzeci cel ma za zadanie zwiększenie oferty i rozbudowę infrastruktury sportowej oraz rekreacyjno-wypoczynkowej. W ramach niniejszego celu zaplanowano modernizację obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy oraz budowę nowych. Dotyczy to głównie pełnowymiarowego boiska sportowego, którego brak jest odczuwalny nie tylko przez organizacje sportowe z obszaru gminy, ale także przez kluby z całej Polski odwiedzające gminę. Powstałe i zmodernizowane obiekty sportowe oraz rekreacyjne stanowić będą miejsce wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców gminy. Z kolei dalsza realizacja kolejnych zadań w ramach niniejszego celu jeszcze bardziej rozwinie tę ofertę oraz spowoduje dalszy napływ osób odwiedzających obszar gminy i turystów. Tereny wypoczynkowo-rekreacyjne i miejsca spędzania czasu wolnego wpłyną również na wzrost aktywności ruchowej mieszkańców oraz spowodują ogólną poprawę kondycji fizycznej i zdrowotnej.

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Tabela 7. Cel strategiczny 1: Zintegrowane społeczeństwo posiadające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik oceny osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1.					
Rozwinięte usługi społeczne i dostępność kultury					
Współpraca z organizacjami pozarządowymi i rozwój lokalnej społeczności	– integracja społeczeństwa – polepszenie jakości życia mieszkańców – wzrost udziału mieszkańców w życiu publicznym gminy	– Liczba organizacji pozarządowych uczestnicząca w życiu publicznym gminy – Liczba zrealizowanych projektów w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi	– Budżet gminy – Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Mieszkańcy gminy – Podmioty prywatne – NGO	2023-2030
Podnoszenie jakości edukacji	– wzrost jakości edukacji – poprawa dostępu do edukacji – poprawa bazy obiektów oświatowych, w tym artystycznych	– Liczba zrealizowanych projektów poprawiających jakość edukacji – Liczba wspartych obiektów oświatowych i artystycznych	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Jednostki oświatowe	2023-2030
Poszerzenie oferty kulturalnej	– obiekty kultury w dobrym stanie technicznym – poprawa dostępności mieszkańców do usług kultury	– Liczba zrealizowanych działań z zakresu poszerzania oferty kulturalnej	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Instytucje kultury	2023-2030
Ochrona dziedzictwa kulturowego	– obiekty zabytkowe w dobrym stanie technicznym – integracja społeczeństwa – wzrost świadomości społecznej dotyczącej zachowania dziedzictwa kulturowego – promocja gminy i jej dziedzictwa kulturowego	– Liczba zmodernizowanych obiektów zabytkowych – Liczba wybudowanych obiektów kulturowych	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Instytucje kultury	2023-2030
Cel operacyjny 1.2.					
Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie					
Usuwanie barier architektonicznych	– wzrost dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnością	– Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	– Budżet gminy – Publiczne	– Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik oceny osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
			pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku	
Rozwój oferty Dziennego Domu „Senior+” w Brzesku	– rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów	– Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych – Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku	2023-2030
Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację społeczną, zawodową i zdrowotną rodzin z problemami społecznymi oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	– nowe programy aktywizujące osoby wykluczone społecznie – rozwój usług opiekuńczych	– Liczba uczestników działań aktywizujących – Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku	2023-2030
Utworzenie dziennej instytucjonalnej opieki dla osób starszych zależnych, niesamodzielnych, chorych lub samotnych	– wzrost świadomości społecznej na temat uzależnień – zmniejszenie się problemu uzależnień na terenie gminy	– Liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych – Liczba osób korzystająca z pomocy M-GOPS w Brzesku z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku	2023-2030
Zapewnienie form wsparcia psychologicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi (depresje, lęki, wykluczenie dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych)	– rozwinięta oferta pomocy skierowana dla osób z zaburzeniami psychicznymi – wzrost świadomości społecznej na temat osób z zaburzeniami psychicznymi – poprawa dostępności do lekarzy specjalistów z zakresu psychologii i psychiatrii	– Liczba przeprowadzonych działań z zakresu wsparcia psychologicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku	2023-2030
Cel operacyjny 1.3. Rozbudowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna					

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik oceny osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozwój bazy sportowej	– rozwój oferty spędzania wolnego czasu – wzrost liczby obiektów sportowych – wzrost atrakcyjności turystycznej	– Liczba wybudowanych obiektów sportowych	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030
Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej	– rozwój oferty spędzania wolnego czasu – wzrost liczby obiektów rekreacyjnych i wypoczynkowych – wzrost liczby placów zabaw – rozwój infrastruktury na terenach zielonych – place miejskie w dobrym stanie – wzrost atrakcyjności turystycznej	– Liczba wybudowanych obiektów rekreacyjnych i wypoczynkowych	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Gminy:

- Cel operacyjny 2.1. Gmina dobrze skanalizowana i zwodociągowana,
- Cel operacyjny 2.2. Dostępne tereny inwestycyjne oraz przedsiębiorcy mieszkańcy,
- Cel operacyjny 2.3. Rozwinięte mieszkalnictwo.

Dostęp do podstawowej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wpływa nie tylko na poprawę jakości życia mieszkańców, ale również na poprawę stanu środowiska naturalnego i możliwość prowadzenia inwestycji na danym obszarze. Podwyższa on także atrakcyjność inwestycyjną gminy. W związku z powyższym w ramach niniejszego celu strategicznego zaplanowano rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej. Rozbudowa infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb związanych z rozwojem inwestycji.

Według przeprowadzonej diagnozy obszar gminy charakteryzuje się umiarkowanym rozwojem gospodarczym. Jednym z głównych powodów takiej sytuacji jest nieduży poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz w dalszym ciągu zbyt mała liczba atrakcyjnych miejsc pracy, co powoduje niską bazę gospodarczą gminy. Wobec tego kluczowym stają się działania polegające na zwiększeniu jej atrakcyjności inwestycyjnej. Gmina Brzesko posiada wyznaczone tereny inwestycyjne wobec czego osiągnięcie tego celu zakłada się poprzez wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej dla mieszkańców, realizację działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów oraz rozwój wyposażenie obszarów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną. Niemniej zakłada się również wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych.

Jednym z zadań własnych samorządu gminnego jest prowadzenie polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli. Gmina Brzesko posiada atrakcyjne położenie w sąsiedztwie Krakowa, co skutkuje rozwijaniem się funkcji sypialnej na jej obszarze i wzrost zapotrzebowania mieszkaniowego. Z tego powodu wyznaczono niniejszy cel operacyjny, w ramach którego zakłada się wyznaczenie nowych obszarów pod rozwój mieszkalnictwa, wdrożenie szybszego procesowania postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji mieszkaniowych oraz budowę nowych lokali mieszkaniowych. Działania te poprawią stan oraz estetykę zasobu mieszkaniowego gminy, przez co pozytywnie wpłyną na poprawę jej wizerunku i zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych obecnych i przyszłych mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Tabela 8. Cel strategiczny 2: Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Gminy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Gmina dobrze skanalizowana i zwodociągowana					
Budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej	- wysokiej jakości infrastruktura wodociągowa, - zapewnienie bieżących dostaw wody, - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej	- Długość sieci wodociągowej - Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę	- Budżet gminy - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	- Urząd Miejski w Brzesku - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzesku	2023-2030
Budowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej	- wysokiej jakości infrastruktura kanalizacyjna - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci kanalizacyjnej	- Długość sieci kanalizacyjnej - Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej - Udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich	- Budżet gminy - Środki Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Brzesku - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	- Urząd Miejski w Brzesku - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzesku	2023-2030
Dofinansowanie mieszkańców przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków	wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	- Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	- Mieszkańcy gminy - Podmioty prywatne	2023-2030
Cel operacyjny 2.2.					
Funkcjonujące tereny inwestycyjne oraz przedsiębiorczy mieszkańcy					
Wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej	- zwiększenie liczby przedsiębiorców na terenie gminy - powstanie nowych miejsc pracy	Liczba wprowadzonych instrumentów	- Budżet gminy - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030
Realizacja działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów	- zwiększenie liczby przedsiębiorców na terenie gminy - powstanie nowych miejsc pracy - wzrost dochodów gminy	Liczba przeprowadzonych działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów	- Budżet gminy - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	związanych z podatkiem CIT i PIT				
Rozwój wyposażenie obszarów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną	- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i gminy - tereny inwestycyjne dobrze skomunikowane	Powierzchnia obszarów inwestycyjnych wyposażona w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i komunikacyjną	- Budżet gminy - Środki własne podmiotów prywatnych - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	- Urząd Miejski w Brzesku - Podmioty prywatne	2023-2030
Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych	- utworzenie nowych terenów inwestycyjnych - dopasowanie zapisów w planach przestrzennych	Powierzchnia terenów inwestycyjnych	- Budżet gminy - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030
Cel operacyjny 2.3. Rozwinięte mieszkalnictwo					
Wyznaczanie nowych obszarów pod rozwój mieszkalnictwa	- wzrost liczby mieszkań - wzrost liczby mieszkańców - wzrost dochodów gminy związanych z podatkiem od nieruchomości	- Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie gminy - Liczba osób meldujących się na terenie gminy	- Budżet gminy - Budżet SIM Małopolska Sp. z o.o. - Środki własne podmiotów prywatnych - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	- Urząd Miejski w Brzesku - SIM Małopolska Sp. z o.o. - Podmioty prywatne	2023-2030
Wdrożenie szybszego procesowania postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji mieszkaniowych					
Budowa lokali mieszkaniowych					

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Spójna polityka przestrzenna i dobry stan środowiska:

- Cel operacyjny 3.1. Spójność przestrzeni Gminy,
- Cel operacyjny 3.2. Dobra jakość środowiska przyrodniczego,
- Cel operacyjny 3.3. Rozwinięta i zapewniająca bezpieczeństwo infrastruktura komunikacyjna.

Ład przestrzenny to ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Uporządkowana przestrzeń wpływa na prawidłowe funkcjonowanie gminy, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca jej przestrzeń oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi.

Do kierunków działań w zakresie poprawy stanu środowiska zaliczono m.in. prowadzenie działań niskoemisyjnych, w tym termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ciepła, które mają za zadanie spowodować spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery, poprawę komfortu cieplnego w budynkach i efektywności energetycznej oraz adaptację do zmian klimatu. Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu ochronę zasobów środowiska przyrodniczego oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz utworzeniem klastra energetycznego. Na terenie gminy planuje się również wykorzystywać i dalej poszukiwać źródła geotermalne. Docelowo mogą one być zastosowane w dostarczaniu ciepła przez sieć ciepłowniczą zarządzaną przez MPEC. Miałoby to wpływ na poprawę stanu środowiska i oszczędność kosztów energii. W związku z występującymi na części obszaru gminy obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego istotne są również działania z zakresu zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym m.in. ochrony naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz małej retencji na obszarach zurbanizowanych. Do podejmowanych działań w kierunku zabezpieczenia przeciwpowodziowego gminy będzie należało m.in. dążenie do budowy suchych zbiorników powodziowych, zwiększenie retencji wodnej, budowa zbiorników na deszczówkę, rozbudowa kanalizacji opadowej, prace konserwacyjne urządzeń melioracyjnych w tym rowów i cieków oraz ewentualnie inne formy zabezpieczenia przeciwpowodziowego).

Na obszarze gminy zdiagnozowano problem złego stanu infrastruktury drogowej i okołodrogowej (zły stan części dróg, brak chodników na

obszarach wiejskich, niewystarczająca sieć ścieżek rowerowych i miejsc parkingowych). W tym zakresie zaplanowano działania z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej na swoim terenie, które posłużą m.in. skróceniu czasu dojazdów, poprawy komfortu transportu drogowego oraz wzrostowi bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Dodatkowo realizowane będą również działania z zakresu rozbudowy infrastruktury okołodrogowej, w tym oświetlenie ulicznego, parkingów oraz infrastruktury pieszo-rowerowej, które wpłyną na m.in. podniesienie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego, wzrost miejsc parkingowych, przeniesienie ruchu rowerowego na wyznaczone ciągi pieszo-rowerowe oraz zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń.

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Tabela 9. Cel strategiczny 3: Poprawnie ukształtowany ład przestrzenny w oparciu o zrównoważony rozwój

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1.					
Właściwie gospodarowana przestrzeń Gminy					
Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego poprzez aktualizację dokumentów planistycznych pod kątem wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych oraz systematyczne sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących nowe obszary gminy	– rozwój nowej zabudowy z zachowaniem przyjętego ładu przestrzennego	– Obszar gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030
Cel operacyjny 3.2.					
Dobry stan środowiska przyrodniczego					
Prowadzenie działań niskoemisyjnych, w tym termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ciepła	– spadek emisji zanieczyszczeń – poprawa komfortu cieplnego w budynkach – poprawa efektywności energetycznej budynków – adaptacja do zmian klimatu – poprawa stanu środowiska	– Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – Liczba budynków mieszkalnych i obiektów publicznych poddanych termomodernizacji – Liczba przeprowadzonych działań niskoemisyjnych – Oszczędności finansowe na ogrzewaniu	– Budżet gminy – Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Mieszkańcy gminy – Podmioty prywatne	2023-2030
Wzrost wykorzystania energii odnawialnej	– dostępność nowoczesnych rozwiązań technicznych – utworzenie klastra energetycznego	– Liczba wybudowanych instalacji OZE	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Mieszkańcy gminy – Podmioty prywatne	2023-2030
Wykorzystanie i poszukiwanie źródeł geotermalnych	– wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym geotermii	– Liczba źródeł geotermalnych na terenie gminy	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Podmioty prywatne	2023-2030
Utrzymanie istniejących obszarów zieleni urządzonej	– zasoby przyrodnicze w dobrym stanie – stała kontrola stanu środowiska przyrodniczego	– Liczba zrealizowanych działań z zakresu utrzymania istniejących obszarów zieleni urządzonej	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		– Powierzchnia terenów zieleni			
Podejmowanie działań w zakresie ochrony naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz małej retencji na obszarach zurbanizowanych	– ochrona naturalnych koryt cieków – ochrona naturalnej retencji gruntów – funkcjonowanie zbiorników retencyjnych – poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych – zabezpieczenie przeciwpowodziowe – prace konserwacyjne urządzeń melioracyjnych – rozbudowa kanalizacji deszczowej	– Liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków – Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód – Liczba prowadzonych działań wpływających na zabezpieczenie przeciwpowodziowe gminy – Długość kanalizacji deszczowej – Liczba przeprowadzonych prac konserwacyjnych urządzeń melioracyjnych	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030
Cel operacyjny 3.3. Rozwinięta i zapewniająca bezpieczeństwo infrastruktura komunikacyjna					
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	– dobry stan techniczny dróg – poprawa komfortu transportu drogowego – wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego	– Długość zmodernizowanych i wybudowanych dróg	– Budżet gminy – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku	2023-2030
Poprawa infrastruktury okołodrogowej	– wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego – podniesienie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego – wzrost liczby miejsc parkingowych	– Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu poprawy infrastruktury okołodrogowej, – Liczba punktów rozbudowanego oświetlenia ulicznego – Liczba utworzonych miejsc parkingowych	– Budżet gminy – Budżet własny podmiotów prywatnych – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	– Urząd Miejski w Brzesku – Podmioty prywatne	2023-2030
Rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej	– przeniesienie ruchu rowerowego na	– Długość wybudowanych	– Budżet gminy	– Urząd Miejski w	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	wyznaczone ciągi pieszo-rowerowe – zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń	ciągów pieszo-rowerowych	– Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	Brzesku	

Źródło: Opracowanie własne

5. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Kierunki działań oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Kierunki działań służą realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii. Szczegółowy wykaz kierunków działań zawarty został w rozdziale 4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w poszczególnych tabelach celów strategicznych.

6. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Rezultaty to wszelkie przewidywane i niedające się przewidzieć skutki realizacji działań. Szczegółowy wykaz oczekiwanych rezultatów działań zawarty został w rozdziale 4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w poszczególnych tabelach celów strategicznych.

W poniższej tabeli przedstawiono natomiast wskaźniki monitorowania celów strategii.

Tabela 10. Wskaźniki monitorowania celów Strategii

Nazwa wskaźnika	Wartość dla roku bazowego	Wartość dla roku docelowego	Źródło danych
Wymiar społeczny			
Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, kluby, świetlice na 1 000 mieszkańców [osoba]	343,9 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności [osoba]	349 (2020)	Spadek ↘	GUS
Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	0,7 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Wymiar gospodarczy			
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców [podmiot]	1 060 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców [osoba]	83 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [podmiot]	142 (2021)	Wzrost ↗	GUS
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	3,6 (2021)	Spadek ↘	GUS
Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym [osoba]	408,6 (2020)	Wzrost ↗	GUS

Nazwa wskaźnika	Wartość dla roku bazowego	Wartość dla roku docelowego	Źródło danych
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	55,1 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Korzystający z sieci wodociągowej % ogółu ludności	82,9 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Saldo migracji [osoba]	-65 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców [mieszkanie]	321,4 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)			
Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem [%]	0,52 (2020)	Wzrost ↗	GUS
Długość dróg dla rowerów [km]	0,6 (2020)	Wzrost ↗	GUS

Źródło: Opracowanie własne

7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzesko oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” oraz Planu Zagospodarowania Województwa Małopolskiego.

Plan Zagospodarowania Województwa Małopolskiego

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Województwa Małopolskiego, gmina Brzeska zakwalifikowana została do obszaru funkcjonalnego K3, który obejmuje gminy w pasie wzdłuż autostrady A4 od Brzeska, przez Tarnów, do granicy województwa. Charakteryzuje się on m.in. wysoką gęstością zaludnienia, łagodnym przyrostem naturalnym oraz starzeniem się i kurczeniem miast.

Podstawowym wyzwaniem przed jakim stoi ten obszar funkcjonalny, jest przyciągnięcie nowych inwestycji, zwłaszcza w zakresie przemysłu, transportu, logistyki, a tym samym zwiększenia liczby i podniesienia jakości miejsc pracy. Ma to szczególne znaczenie dla miast, które utraciły znaczną część swojej bazy ekonomicznej albo przeżywają negatywne procesy „kurczenia się” i starzenia się ich populacji. W zakresie transportu wymagane jest również zwiększenie przepustowości ruchu drogowego poprzez budowę trzeciego pasa ruchu na autostradzie A4 w okresie kierunkowym na odcinku Biechanów – Brzesko.

Autostrada A4, droga krajowa nr 94 oraz linia kolejowa nr 91 stanowi główną oś transportową województwa małopolskiego w linii wschód-zachód. Z tego powodu obszar gminy oraz Brzesko, jako ośrodek powiatowy, posiada powiązania funkcjonalne z Tarnowem.

W hierarchii ośrodków usługowych, miasto Brzesko zaliczono do ośrodków powiatowych (drugiego rzędu), dla których jako minimalne wyposażenie wskazano:

- w zakresie dojazdu do ośrodka:
 - droga krajowa,
 - kolej (dojazd pociągami o prędkości 120 km/h),
 - dworzec autobusowy,
- w zakresie rynku pracy:
 - inkubatory przedsiębiorczości,
 - ośrodki doradztwa zawodowego i personalnego,
 - strefa aktywności gospodarczej,
- w zakresie obiektów sportowo-rekreacyjnych:
 - stadion piłkarski,
 - hala sportowa z widownią,
 - tereny sportowo-rekreacyjne z obiektami kubaturowymi,
- w zakresie ochrony zdrowia:
 - szpital powiatowy z min. 5 oddziałami,
 - dom pomocy społecznej,
 - średnie szkoły zawodowe profilowane min. 5 profili (budowlany, mechaniczny, ekonomiczny, gastronomiczny, artystyczny, sportowy itd.),
 - licea ogólnokształcące,
 - szkoła muzyczna I stopnia,
- w zakresie obiektów kultury:
 - sala teatralna – min na 200-300 osób,
 - biblioteki o funkcji miejsca spotkań – ośrodki kultury, wymiany myśli itp. (sale wystawowe, kawiarnie itp.) – min. 50 000 woluminów,
- w zakresie biznesu:
 - sklepy wielkopowierzchniowe, w tym składy budowlane,
- w zakresie żłobków:
 - sieć żłobków – min. 2 obiekty.

Z powyższego zakresu dla gminy Brzesko braki występują głównie w przypadku obiektów rekreacyjnych, sali teatralnej i rynku pracy.

W kwestii rozwoju turystyki elementami kształtującymi przestrzeń gminy, będą obecnie istniejące obiekty zabytkowe ujęte w rejestrze zabytków oraz szlak rowerowy EuroVelo 4. Ponadto południowy obszar gminy wskazany został jako obszar „Pogórze” o potencjalne agroturystycznym.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzesko

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzesko, na jej terenie możemy wyróżnić trzy obszary wydzielone przestrzennie tzw. strefy wielkoprzestrzenne:

- (I) obszar centralny, obejmujący miasto Brzesko oraz północną część wsi Jadowniki i Jasień, z dominacją funkcji pozarolniczych, w tym: przemysłu, publicznych i komercyjnych usług, budownictwa i transportu, o uzupełniającej roli funkcji rolniczej.
- (II) obszar północny, obejmujący zespół pięciu wsi: Bucze, Mokrzyska, Sterkowiec, Szczepanów i Wokowice, o silnie rozwiniętej funkcji rolnictwa i mieszkalnictwa z niewielkim uzupełnieniem funkcji usługowych oraz Strefą Aktywności Gospodarczej.
- (III) obszar południowy, obejmujący wsie Okocim i Porębę Spytkowską oraz części wsi Jadowniki i Jasień, w których główną funkcją jest rolnictwo z pewnym uzupełnieniem funkcji mieszkaniowej i funkcji usług, głównie socjalnych.

Głównymi przewidywanymi zmianami w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy będzie:

- koncentracja funkcji pozarolniczych stopnia ponadpodstawowego o zrównoważonej strukturze oraz budownictwa mieszkaniowego w obszarze miejscowości Brzesko oraz w północnych częściach wsi Jadowniki i Jasień,
- rozwój strefy aktywności gospodarczej w miejscowości Mokrzyska, w związku z atrakcyjnym położeniem tych terenów w sąsiedztwie Autostrady A4.
- intensyfikacja rolnictwa w kierunku produkcji ekologicznej wraz z uzupełnieniem obecnej zabudowy turystyką, obsługą i drobną wytwórczością w miejscowościach Okocim i Poręba Spytkowska oraz w części wsi Jadowniki i Jasień, gdzie główną funkcją jest rolnictwo,
- budowa zachodniej obwodnicy Brzeska w ciągu drogi krajowej nr 75. Planowany odcinek będzie drogą dwujezdniową klasy GP (główna ruchu przyspieszonego) o długości ok. 3 km, który ominie miasto od strony zachodniej, wyprowadzając tym samym ruch tranzytowy z centrum miejscowości w kierunku Nowego Sącza. Zgodnie z przeprowadzonymi analizami na odcinku drogi krajowej nr 75 w Brzesku, szczególnie w godzinach szczytu, liczba pojazdów przekraczała obecną przepustowość drogi. W ramach inwestycji wybudowane zostaną również dwa mosty nad Uszwicą (na długości

400 m przełożone zostanie dodatkowo koryto rzeki), wiadukt nad ul. Pomianowską w Brzesku, przejścia dla zwierząt oraz obiekty inżynierskie i system odwodnienia terenu.

Zakończenie budowy planowane jest w 2024 r.,

- budowa drogi dojazdowej do dzielnicy przemysłowej w Brzesku,
- rozbudowa autostrady A4 do 3 pasów,
- realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ponadto do głównych kierunków zmian należy również zaliczyć:

- postępujące ograniczenie ilości pracujących w rolnictwie wynikające z konieczności zwiększenia efektywności ekonomicznej gospodarki rolnej oraz zmniejszenie się wielkości użytków rolnych,
- ogólne usprawnienie układu komunikacyjnego oraz obiektów obsługi komunikacyjnej, w tym parkingów,
- dalszą budowę i rozbudowę infrastruktury technicznej, w szczególności sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

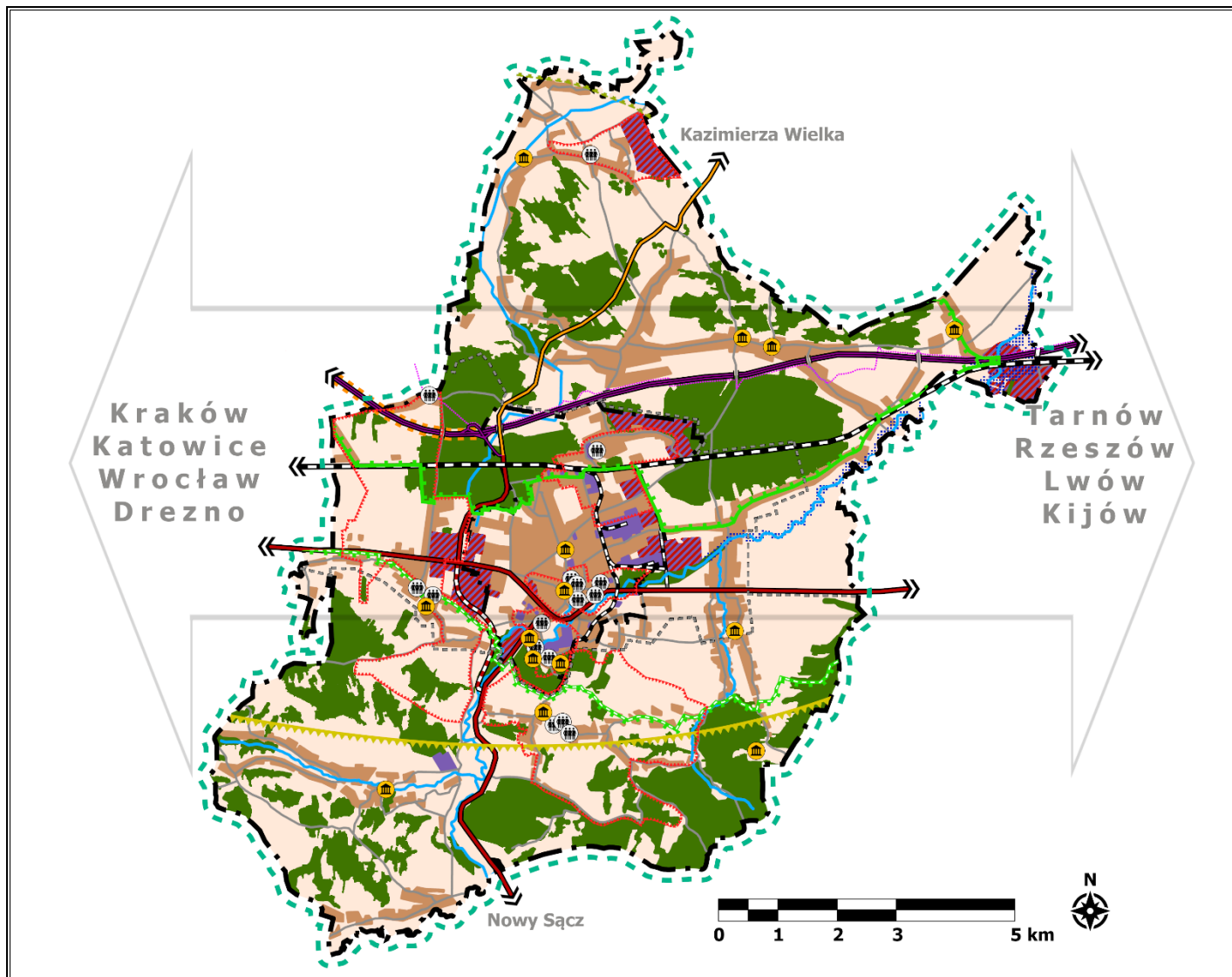
Opracowanie graficzne modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Na poniższym rysunku przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Brzesko w zakresie kierunków rozwoju i rozmieszczenia części planowanych działań.

Legenda:

Użytkowanie terenu		Elementy ogólne	
	obszary istniejącej zabudowy oraz przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową z usługami		granica gminy
	obszary produkcyjno-przemysłowe		granica miasta Brzeska
	obszary przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-przemysłowo-magazynową	System przyrodniczy	
	tereny leśne i zadrzewione		cieki wodne
	rolnicza przestrzeń produkcyjna		obszary szczególnego zagrożenia powodzią
System transportowy			Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu
	autostrada A4		Obszar Chronionego Krajobrazu Wschodniego Pogorza Wiśnickiego
	drogi krajowe		korytarz ekologiczny
	drogi wojewódzkie	Obszary funkcjonalne	
	lokalny układ komunikacyjny		terytorium „Klin rozwojowy”
	linia kolejowa nr 91	Elementy potencjału społeczno-kulturowego	
	bocznica kolejowa		obszary rewitalizacji
	ścieżka rowerowa EuroVelo 4		miejsca prowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	budowa zachodniej obwodnicy Brzeska		obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków
	budowa drogi dojazdowej do dzielnicy przemysłowej		obszar potencjału agroturystycznego Pogorza
	rozbudowa autostrady A4 do 3 pasów	Strefy wielkoprzestrzenne	
	oś transportowa województwa małopolskiego (Paneuropejski korytarz transportowy)		granica stref wielkoprzestrzennych

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Brzesko

Źródło: Opracowanie własne

8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono głównie na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego oraz kierunków rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, wskazanych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzesko.

Zakres przekształceń i kierunków zmian w strukturze przestrzennej dla obszarów gminy sformułowano w odniesieniu do następujących wyodrębnionych stref funkcjonalnych:

Tereny o funkcjach mieszkaniowych:

Charakterystyka: obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz zagrodowej, z częściowo obecną funkcją usługową.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- skoncentrowanie rozwoju mieszkalnictwa z usługami podstawowymi i ponadpodstawowymi w obszarze Brzeska oraz północnej części miejscowości częściach wsi Jadowniki i Jasień,
- intensyfikacja i rozwój zainwestowania,
- wytyczenie terenów pod zorganizowane/wspierane ze środków publicznych budownictwo mieszkaniowe,
- przekształcenie lub usunięcie obiektów zdegradowanych i dysharmonijnych,
- dopuszczenie lokalizacji usług nieuciążliwych jako zabudowy usługowej,
- dbanie o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planach miejscowych form zabudowy,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i wielorodzinnego poprzez systematyczny rozwój wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- zwiększenie udziału zieleni,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń.

Tereny o funkcjach usługowych:

Charakterystyka: obszary usługowe, w których znajdują się m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej oraz punkty handlowo-usługowe.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- tworzenie warunków i preferencji dla rozwoju podstawowej sieci handlu detalicznego i napraw w terenach wiejskich, oddzielonych w przyszłości barierami komunikacyjnym, w dostosowaniu do rozmieszczenia potencjalnych nabywców elementarnych usług bytowych,
- kreowanie nowego modelu przestrzennego handlu mając na względzie zmniejszenie się liczby nabywców w centralnej części miasta Brzeska (wiążących się obecnie z ruchem tranzytowym) w momencie pełnego funkcjonowania tras tranzytowych, w tym w nawiązaniu do miejsc obsługi podróży,
- skoncentrowanie rozwoju mieszkalnictwa z usługami podstawowymi i ponadpodstawowymi w obszarze Brzeska oraz części miejscowości wsi Jadowniki, Jasień i Mokrzyńska,
- we wsiach Okocim i Poręba Spytkowska oraz w części wsi Jadowniki i Jasień kontynuacja i rozwój w umiarkowanym zakresie funkcji rzemiosła produkcyjnego i przetwórstwa, wypoczynku i turystyki, a także lokalnych programów usług podstawowych,
- adaptacja istniejącej zabudowy,
- intensyfikacja zainwestowania,
- zabezpieczenie w lokalnych aktach planistycznych miejsc pod parkingi P+R w rejonach stacji kolejowych,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej oraz infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń.

Tereny o funkcjach produkcyjnych i technicznych:

Charakterystyka: obszary pełniące rolę rozwoju gospodarczego gminy.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- rozwój zabudowy produkcyjno-przemysłowej w Strefie Aktywności Gospodarczej w obrębie Bucze - Mokrzyńska,
- intensyfikacja zainwestowania,
- tworzenie preferencji dla nowych zakładów produkcyjnych nowoczesnych branż, konkurencyjnych na rynku, o wysokiej chłonności w sferze zatrudnienia, ewentualnie w kooperacji z podobnymi zakładami Krakowa, Tarnowa, czy też innych miast,
- ogólne usprawnienie układu komunikacyjnego,

- adaptacja istniejącej zabudowy,
- dostosowanie sieci dróg lokalnych do potrzeb transportu kolejowego oraz poprawa dostępności węzłów autostradowych,
- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- realizacja zabezpieczeń w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej,
- zaopatrzenie istniejących zakładów usługowo-produkcyjnych w wodę, kanalizację oraz energię elektryczną.

Obszary leśne oraz tereny zieleni:

Charakterystyka: obszary lasów i zieleni pełniące kluczowe role w systemie przyrodniczym jednostki.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- zachowanie i poprawa dotychczasowych warunków ekologicznych gminy, w rozumieniu ochrony powietrza, wód i gleb oraz walorów obszarów oraz krajobrazu, w tym chronionego,
- sukcesywne przeznaczenie części terenów rolnych najsłabszych gleb pod zalesienia.
- kształtowanie estetycznych przestrzeni publicznych o znaczeniu ogólnomiejskim (ulic, placów, parkingów, terenów zieleni itp.),
- ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej,
- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planie miejscowym form zabudowy,
- zabezpieczenie układów przyrodniczych dla zachowania ciągłości przestrzennej systemu ekologicznego,
- ochrona przed lokalizowaniem inwestycji uciążliwych i degradujących środowisko przyrodnicze.

Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Charakterystyka: obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- opracowanie programu rewitalizacji,
- identyfikacja wartościowych obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej o charakterze ponadlokalnym oraz ich ochrona poprzez ustalenia w gminnych dokumentach planistycznych (w tym miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego),
- zachowanie ładu przestrzennego lub jego kreowanie, szczególnie w miejscach o istotnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego poprzez ochronę i kształtowanie historycznych struktur przestrzennych w oparciu o ochronę pola ekspozycji i eksponowanie dominant architektonicznych,
- porządkowanie i rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego i form zabudowy, z uwzględnieniem ograniczeń i wytycznych konserwatorskich,
- ochrona elementów środowiska kulturowego jako istotnych dla budowania tożsamości obszarów wiejskich.

Tereny użytkowane rolniczo:

Charakterystyka: tereny upraw rolnych zlokalizowano w kompleksach gleb o wysokiej przydatności rolniczej.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- organizacja i budowa zaplecza obsługi produkcji rolnej, dla obszarów użytkowanych rolniczo położonych w południowej i północnej części gminy, dostosowanego do kierunków i rozmiarów tej produkcji obejmującego obsługę techniczną, poradnictwo, skup i przechowanie, a także drobne przetwórstwo (głównie w oparciu o niewykorzystane zasoby budowlane i terenowe)
- we wsiach Okocim i Poręba Spytkowska oraz w części wsi Jadowniki i Jasień kontynuacja i rozwój funkcji rolnictwa jako podstawowego środka utrzymania dla ludności,
- poprawa struktury wielkości gospodarstw rolnych,
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa (klas bonitacyjnych I-III),
- zachowanie otwartego rolniczego charakteru przestrzeni,
- prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej,
- ochrona gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń,
- sukcesywne przeznaczenie części terenów rolnych najsłabszych gleb pod zalesienia.

Wody:

Charakterystyka: zbiorniki i ciek wodne w przestrzeni gminy oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- dążenie do zachowania odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, sprzyjającej retencji wód opadowych,
- zachowanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w tym starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, śródpolnych oczek wodnych oraz ich ochrona poprzez zapisy w dokumentach planistycznych,
- realizacja działań inwestycyjnych i utrzymaniowych melioracji wodnych, w tym ochrona układów odwodnienia rowami melioracyjnymi, budowa systemów melioracji zwiększających retencję glebową oraz odbudowa systemów drenarskich,
- poprawa jakości wód poprzez rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska (w szczególności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej) oraz racjonalną gospodarkę przestrzenną w sąsiedztwie zbiorników wodnych,
- dążenie do niedopuszczenia do pojawiania się ryzyka powodziowego, poprzez racjonalne gospodarowanie gruntami przyległymi do cieków wodnych, w szczególności niedopuszczanie do nadmiernego zbliżania się do nich zabudowy,
- bieżąca regulacja cieków,
- ochrona naturalnej retencji gruntów – w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków,
- podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł,
- zgodnie z art. 77 ust 1. pkt 3. ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakaz lokalizowania nowych cmentarzy oraz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Jednakże zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne: „*Jeżeli nie*

spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód". Ponadto zgodnie z art. 390 ust. 1. ustawy Prawo wodne przy lokalizowaniu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne,

- prowadzenie działań przeciwdziałania skutkom suszy zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615) przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 3 września 2021 r., m.in.. zachowanie istniejących niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie, renaturyzacja koryt cieków i ograniczenie ich nadmiernego zagrożenia erozją, budowa sztucznych zbiorników retencyjnych, budowa melioracji wodnych czy racjonalizacja zużycia wody,
- prowadzenie promocji i działań zakładających naturalne metody retencji. Budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej oraz kształtowanie sztucznej retencji muszą zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującym przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji,
- zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziom i planu przeciwdziałania skutkom suszy. Obszar gminy podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Na obszarze tym obowiązuje dokument o nazwie „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2016 r. poz. 1911 ze zm.). Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Wisły to: pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe, pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze, pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa, energetyka wodna, żegluga, rybactwo i wędkarstwo. W roku 2022 zostanie ustanowiony nowy Plan gospodarowania wodami o nazwie „Druga aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”.

Kluczowymi działaniami w zakresie kształtowania polityki przestrzennej, za pomocą których można osiągnąć wspomniane kierunki, należą zaplanowane do realizacji w ramach Strategii działania:

- współpraca z organizacjami pozarządowymi i rozwój lokalnej społeczności,
- podnoszenie jakości edukacji,
- poszerzenie oferty kulturalnej,

- ochrona dziedzictwa kulturowego,
- usuwanie barier architektonicznych,
- rozwój oferty Dziennego Domu „Senior+” w Brzesku,
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację społeczną, zawodową i zdrowotną rodzin z problemami społecznymi oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- utworzenie dziennej instytucjonalnej opieki dla osób starszych zależnych, niesamodzielnych, chorych lub samotnych,
- rozwój bazy sportowej,
- rozwój infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej,
- budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej,
- budowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej,
- dofinansowanie mieszkańców przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków,
- wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej,
- realizacja działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów,
- rozwój wyposażenie obszarów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną,
- wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych,
- wyznaczanie nowych obszarów pod rozwój mieszkalnictwa,
- wdrożenie szybszego procesowania postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji mieszkaniowych,
- budowa lokali mieszkaniowych,
- poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego poprzez aktualizację dokumentów planistycznych pod kątem wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych oraz systematyczne sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących nowe obszary gminy,
- prowadzenie działań niskoemisyjnych, w tym termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ciepła,
- wzrost wykorzystania energii odnawialnej,
- utrzymanie istniejących obszarów zieleni urządzonej,
- podejmowanie działań w zakresie ochrony naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz małej retencji na obszarach zurbanizowanych,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej,
- poprawa infrastruktury okołodrogowej,
- rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej.

9. Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030 wraz z zakresem planowanych działań

Gmina Brzesko nie została zakwalifikowana do Obszarów Strategicznej Interwencji zidentyfikowanych na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP, ani na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa.

10. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań

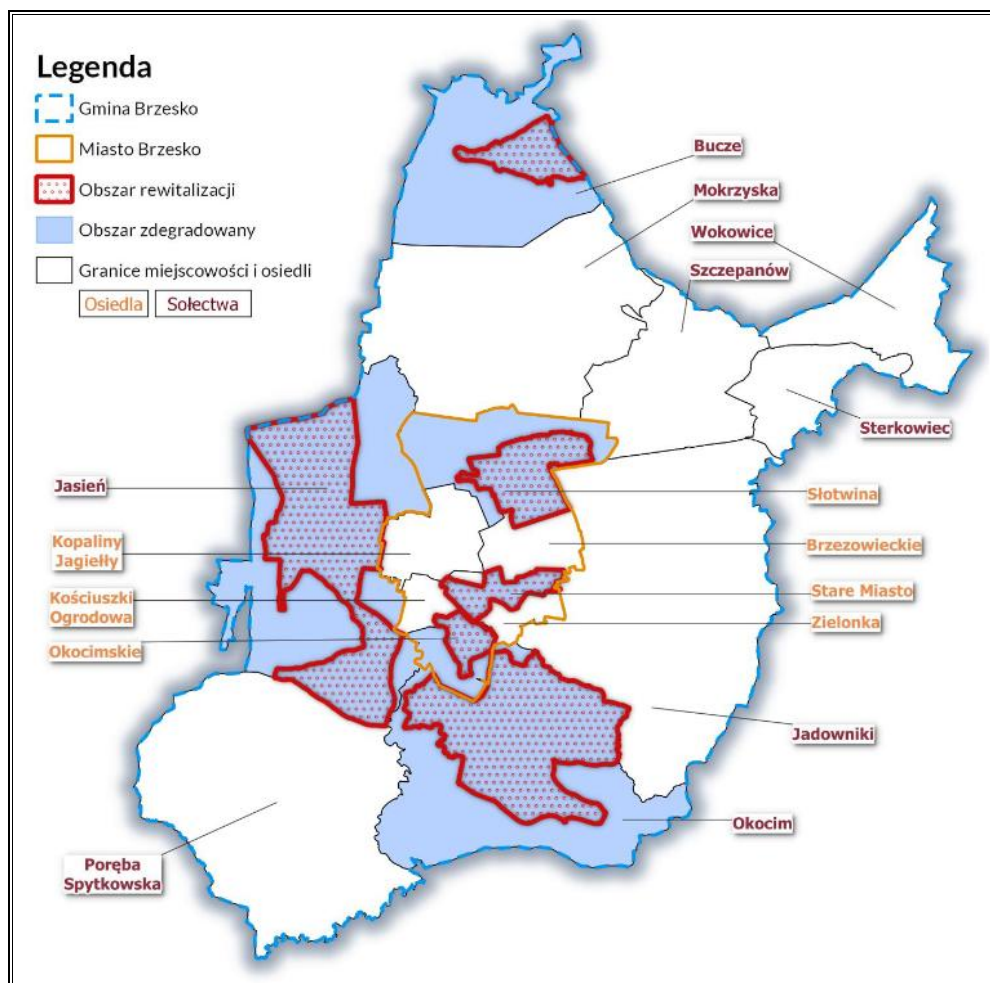
Na terenie gminy Brzesko nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji kluczowych na poziomie lokalnym.

Jednak na podstawie informacji w uchwalonym Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Brzesko na lata 2022-2029 obszarami kluczowymi do wsparcia dla gminy są obszary rewitalizacji obejmujące część sołectw Bucze, Jasień, Okocim oraz miasta Brzesko.

Głównymi problemami występującymi na terenach wyznaczonych do rewitalizacji w strefie społecznej są negatywne zjawiska związane z procesem starzenia się społeczności, uzależnienie mieszkańców od środowiskowej pomocy społecznej, wykluczenie społeczne oraz niska aktywność społeczna mieszkańców. W sferze gospodarczej zdiagnozowano przede wszystkim małą liczbę podmiotów gospodarczych i ich słabą kondycję, problem bezrobocia oraz brak chęci podnoszenia kwalifikacji i podjęcia zatrudnienia przez mieszkańców. Natomiast w sferze środowiskowej wskazano na m.in. problem nasilonego ruchu samochodowego oraz zanieczyszczenia powietrza związanego z wykorzystywaniem przez mieszkańców na cele grzewcze paliw charakteryzujących się wysokim stopniem emisji CO₂.

W celu wyprowadzenia tych obszarów z sytuacji kryzysowej określono przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Zaplanowana w ramach rewitalizacji interwencja powinna wpłynąć na poprawę w zakresie poszczególnych zagadnień kryzysowych. Oczekiwanym efektem rewitalizacji na ww. obszarach będzie złagodzenie obecnie występujących problemów dzięki synergicznym efektom poszczególnych działań rewitalizacyjnych. Rozwój w przyszłości tych obszarów pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Brzesko

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Brzesko na lata 2022-2029

11. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Brzesko – Burmistrza Brzeska.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miejską w Brzesku,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz Brzeska będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Miejskiego w Brzesku oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miejska w Brzesku będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Brzesko (liderem i koordynatorem).

Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów)

wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Miejskim.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałości i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji

statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Brzeska, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana własnymi siłami na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

12. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Brzesko, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy

Cel operacyjny	Kierunek działań	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Cel strategiczny 1. Zintegrowane społeczeństwo posiadające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych										
Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte usługi społeczne i dostępność kultury	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i rozwój lokalnej społeczności									Urząd Miejski w Brzesku; Mieszkańcy gminy; Podmioty prywatne;
	Podnoszenie jakości edukacji									Urząd Miejski w Brzesku; Jednostki oświatowe;
	Poszerzenie oferty kulturalnej									Urząd Miejski w Brzesku; Instytucje kultury;
	Ochrona dziedzictwa kulturowego									Urząd Miejski w Brzesku; Instytucje kultury;
Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie	Usuwanie barier architektonicznych									Urząd Miejski w Brzesku; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku
	Rozwój oferty Dziennego Domu „Senior+” w Brzesku									Urząd Miejski w Brzesku; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku
	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację społeczną, zawodową i zdrowotną rodzin z problemami społecznymi oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym									Urząd Miejski w Brzesku; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku
	Utworzenie dziennej instytucjonalnej opieki dla osób starszych zależnych, niesamodzielnych, chorych lub samotnych									Urząd Miejski w Brzesku; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku
	Zapewnienie form wsparcia psychologicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi (depresje, lęki, wykluczenie dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych)									Urząd Miejski w Brzesku; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku
Cel operacyjny 1.3. Rozbudowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna	Rozwój bazy sportowej									Urząd Miejski w Brzesku;
	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej									Urząd Miejski w Brzesku;
Cel strategiczny 2. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Gminy										

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunek działań	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 2.1. Gmina dobrze skanalizowana i zwodociągowana	Budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej									Urząd Miejski w Brzesku;
	Budowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej									Urząd Miejski w Brzesku; Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzesku
	Dofinansowanie mieszkańców przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków									Mieszkań gminy; Podmioty prywatne;
Cel operacyjny 2.2. Funkcjonujące tereny inwestycyjne oraz przedsiębiorczy mieszkańcy	Wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej									Urząd Miejski w Brzesku;
	Realizacja działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów									Urząd Miejski w Brzesku;
	Rozwój wyposażenie obszarów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną									Urząd Miejski w Brzesku; Podmioty prywatne;
	Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych									Urząd Miejski w Brzesku;
Cel operacyjny 2.3. Rozwinięte mieszkalnictwo	Wyznaczanie nowych obszarów pod rozwój mieszkalnictwa									Urząd Miejski w Brzesku; SIM Małopolska Sp. z o.o.; Środki własne podmiotów prywatnych;
	Wdrożenie szybszego procesowania postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji mieszkaniowych									Urząd Miejski w Brzesku; SIM Małopolska Sp. z o.o.; Środki własne podmiotów prywatnych;
	Budowa lokali mieszkaniowych									Urząd Miejski w Brzesku; SIM Małopolska Sp. z o.o.; Środki własne podmiotów prywatnych;
Cel strategiczny 3. Spójna polityka przestrzenna i dobry stan środowiska										
Cel operacyjny 3.1. Spójność przestrzeni Gminy	Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego poprzez aktualizację dokumentów planistycznych pod kątem wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych oraz systematyczne sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących nowe obszary gminy									Urząd Miejski w Brzesku;

Strategia Rozwoju Gminy Brzesko na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunek działań	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 3.2. Dobra jakość środowiska przyrodniczego	Prowadzenie działań niskoemisyjnych, w tym termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ciepła									Urząd Miejski w Brzesku; Mieszkańcy gminy; Podmioty prywatne;
	Wzrost wykorzystania energii odnawialnej									Urząd Miejski w Brzesku; Mieszkańcy gminy; Podmioty prywatne;
	Wykorzystanie i poszukiwanie źródeł geotermalnych									Urząd Miejski w Brzesku; Podmioty prywatne
	Utrzymanie istniejących obszarów zieleni urządzonej									Urząd Miejski w Brzesku;
	Podjęmowanie działań w zakresie ochrony naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz małej retencji na obszarach zurbanizowanych									Urząd Miejski w Brzesku;
Cel operacyjny 3.3. Rozwinięta i zapewniająca bezpieczeństwo infrastruktura komunikacyjna	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej									Urząd Miejski w Brzesku;
	Poprawa infrastruktury okołodrogowej									Urząd Miejski w Brzesku; Podmioty prywatne;
	Rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej									Urząd Miejski w Brzesku;

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywności i odporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów

zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia

2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:

- Ochrona zdrowia.
- Edukacja.

2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	20
Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo	21
Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka	22
Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	22
Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	23
Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne	25
Tabela 7. Cel strategiczny 1: Zintegrowane społeczeństwo posiadające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych	27
Tabela 8. Cel strategiczny 2: Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Gminy	31
Tabela 9. Cel strategiczny 3: Poprawnie ukształtowany ład przestrzenny w oparciu o zrównoważony rozwój	35
Tabela 10. Wskaźniki monitorowania celów Strategii	38
Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy	59
Rysunek 1. Położenie gminy Brzesko na tle województwa małopolskiego i powiatu brzeskiego.....	9
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Brzesko.....	44
Rysunek 3. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Brzesko.....	53
Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii.....	55
Wykres 1. Liczba ludności (według płci) gminy Brzesko w latach 2017-2021	12